

Hvad ser du?

Kristenheden har i årenes løb udgivet et væld af *opbyggelige* bøger. Hvor mange der er udgivet af kommercielle grunde og hvor mange af åndelige, ved kun Gud. Jeg mindes, hvad en svejtsisk kristen for mange år siden skrev til mig: »Udgiv ikke for mange bøger!«

Heller ikke hvad »opbyggelig« litteratur angår, er der ende på mængden af bøger.

Jeg har i de sidste måneder fået fat i to bøger, der har virket opbyggeligt på mig, men om de henregnes blandt opbyggelige bøger, må nok siges at være tvivlsomt.

*

Den ene hedder »*Thue og hans tid*« og handler om skæbner, oplevelser og hverdag under Danmarks besættelse 1940-1945.

Jens Thue blev henrettet den 10. marts 1945 i Ryvangen; han var da 22 år gammel. Nogle timer inden henrettelsen skrev han et afskedsbrev til »kære Far, kære Mor og kære alle Søstre!«

Han var ene søn blandt ni søstre i et solidt hjem i *Bramming*. Han blev student fra Ribe Katedralskole i 1941 og kom med nogle andre kammerater ind i modstandskampen, blev arresteret efter angivelse af en stikker og dømt til døden knap to måneder inden befrielsen.

En af hans søstre har nu, så mange år efter, følt, at hun måtte skrive hans historie, bl.a. fordi hendes børn ofte har spurgt hende om deres morbroder, der døde så ung.

Det er blevet til en ualmindelig velskrevet bog, der straks gør indtryk ved sin stille, sandfærdige, beskedne tone. Den er helt fri for overdrivelser og udpenslinger af tortur og smerte og virker derfor så meget stærkere.

I sit sidste brev skriver Thue: »Jeg ved, at I begge to, Far og Mor, har vist mig den rette Vej her i Livet, særlig nu til sidst har jeg kunnet se det, og jeg har inderligt fortrudt, at jeg ikke altid har fulgt den; men jeg har bedt og beder stadig Gud om Tilgivelse, og jeg tror også nok, han vil høre mig. Sørg ikke over mig, for jeg synes kun jeg har gjort, som min Samvittighed bød mig, og det må jo være det, man skal gøre her i Livet. Jeg tror også, jeg kan gå Døden roligt i Møde, jeg ved, at Gud er med mig.«

Da Thue blev henrettet, sad hans Fader i Frøslevlejren og fik det at vide

gennem en notits i en tysk avis. Han skrev da til sin hustru derhjemme: »Jeg ville gerne have været hjemme og kunnet trykke din hånd og tiet sammen med dig,« og hun svarede i sit brev til ham: »Ja, nu har vi været med til at betale prisen. Nu er han fri for alt, hvad der gør denne verden til en stakkels jammedal. Min trøst er Salme 68, vers 20: Lovet være Herren. Fra dag til dag bærer han vore byrder. Gud er vor Frelse.«

Bogen er ikke lagt an på at være opbyggelig, og dog har den gjort et langt stærkere indtryk på mig end mangfoldige bøger, der netop var lagt an herpå.

Den er udkommet på *Esbjergs Byhistoriske Arkiv* og er vanskelig at finde i bogladerne. Alligevel er den allerede blevet genoptrykt.

Jeg ville ønske, mange unge, der er vokset op i velfærdsstaten, ville læse den.

Kort efter besættelsen udkom »*Sidste Breve*« med afskedsbrevene fra mange af dem, der blev henrettet af besættelsesmagten. Jeg husker endnu, hvilket indtryk den gjorde. Den kan folkebibliotekerne fremskaffe. Den er også værd at læse.

*

Den anden bog fik jeg på *Færøerne*. Vi tilbragte ti dage på de storslåede øer, deraf seks i *Søldarfjord*.

Jeg bliver altid opbygget deroppe, fordi jeg møder mænd, der har stået på grænsen til evigheden. Uden at de selv ved det, kan de sige mig mere end de fleste opbyggelige bøger.

En broder i *Søldarfjord*, som selv havde været i livsfare, da han en vinterdag mistede fodfæstet oppe på klippen og kurede ned ad den, men i sidste øjeblik, inden han styrtede ned, med blodige hænder fik holdt sig fast, gav mig en bog om de 32 sømænd fra den lille flække, der forsvandt ude på havet i 1932, efterladende sig sørgende hustruer og børn. Bogen er udgivet i år, 60 år siden det skete, men de gamle husker det stadig, og købmanden, som vi handlede hos, begyndte på eget initiativ at fortælle os derom.

Der berettes i bogen om andre ulykker, og der er få familier deroppe, som ikke kender til tab af nærtstående.

En ung mand, nærmest en stor dreng, gik ned med en af bådene; da hans Moder fik det at vide, skrev hun nogle vers, som i bogen er sat under et fotografi af den unge mand:

Farvel, farvel, min søn så kær,
på jorden ses vi ikke mer,
du var mit håb, mit et og alt,
men dine dage vare talt.

Du var en søn så from og god,
din gamle Mor du efterlod,
farvel mit barn, farvel min ven,
vi ses igen i Himmelen.

Vi talte ofte om Guds fred
og om hans store kærlighed,
som sendte os sin Søn herved,
ja, sådan er hans kærlighed.

Vi håber, vi skal mødes der,
hvor Gud og Lammet evigt er,
i stråleglans og snehvid dragt,
som Frelseren til os har sagt.

Du er vor Frelser, det er vist!
Vi tror på dig, o Herre Krist!
Did oppe i den gyldne stad,
der skal vi alle mødes glad!

*

Jeg vidste, der sad prøvede mænd og kvinder i de forskellige forsamlinger, og jeg tænkte: »Har du noget at sige dem?«

Da jeg havde talt i *Klaksvig*, stod en 82-årig skipper op, kom med besvær op på talerstolen og lagde os indtrængende på sinde aldrig at glemme lovprisningen og taksigelsen og således bedrøve Herren. Han havde med livet som indsats i en forrygende storm reddet nødstedte sømænd fra en anden båd.

Jeg mødte ingen »tøsedrenge« (undskyld udtrykket!) på Færøerne – men på vejen derop sad der i flyvemaskinen en gruppe danske rock-»musikere«, som jeg var alt andet end stolt af – der er sandelig forskel på mennesker!

*

Foruden forsamlingen i *Søldarfjord* besøgte vi forsamlingerne i *Klaksvig*, *Eide*, *Fugleffjord* og *Torshavn*.

Fremmødet er stort. I *Torshavn* var der søndag aften omkring 500 mennesker. Bedemødet mandag aften varmede mit hjerte; der blev bedt inderligt for Danmark.

Gæstfriheden og gavmildheden er enestående. Vi fik de første seks dage stillet et hus til rådighed midt i den pragtfulde natur. Vi fik tilmed en bil stillet til rådighed! På den måde kom vi Færøerne og det

færøske nærmere end nogensinde før.

Jeg var glad for møderne, men jeg lærte mest ved det personlige samvær med de færøske venner i deres egne hjem. Jeg ville gerne kende årsagen til, at forsamlingerne er så store, og forsøgte at aflure dem hemmeligheden.

En af grundene er, at de fleste føler medansvar for enhver Gudstjeneste, ethvert møde. Det giver sig udslag i, at mændene løfter røsten, at lovsangen er kraftig, og at man er til stede ikke blot for at modtage og blive velsignet, men også for at yde.

En anden årsag fandt jeg et bestemt sted, hvor jeg har kunnet følge forsamlingens vækst fra fire personer til omkring halvtreds. Jeg tror, det skyldes den ægte ydmyghed, der præger ham, Gud kaldte til at gå i spidsen. Menigheden var skabt, ikke ved magt og ikke ved styrke, men ved Guds Ånd.

*

Det er økonomisk krisetid på Færøerne. En kendt politiker sagde til mig: »Vi har endnu ikke nået bunden!« Det er fiskeriet, der svigter – eller rettere: det er de mange kvoteordninger, der næsten umuliggør et rentabelt fiskeri. Men nedgangstider i økonomisk henseende behøver ikke at være det i åndelig betydning.

Den ældre generation deroppe er vokset op i den største nøjsomhed uden mange andre fremtidsmuligheder end fiskeriet. De har arbejdet hårdt og kendte ikke til luksus af nogen art. Men de barske år før og under anden verdenskrig var vækkelstider med en stor indhøstning i Guds rige.

For nylig fandt den broder, der selv var i livsfare oppe på fjeldet, blandt nogle gamle papirer et digt, som hans Fader havde skrevet i 1916 midt under verdenskrigen, da det var nok så farligt at sejle mellem Færøerne og Skotland, udsat som man var for de tyske ubåde.

Hans Far offentliggjorde aldrig digtet og talte ikke om det, men nu, så mange år efter, kommer det for dagen og aflægger et stærkt vidnesbyrd om den tro, der prægede de gamle, hårdføre, nøjsomme og gudfrygtige færinger.

Når vi genoptager udgivelsen af nye sange, skal denne sang være en af de første!

Han kom, som de længe forventede,
Messias, Guds enbårne Søn,
Han kom med et hjerte, som brændte
i kærligheds lue og bøn,
Han kom for at frelse en verden,
Han kom for at vinde en brud,
Han kom for at løfte vor færden
til herlighedsvandring med Gud!

Han kom for i sig åbenbare
vor Fader så hellig og god,
Han kom for vort skyldbrev at klare,
betalte det helt med sit blod.
Han kom for at søge det tabte
og bringe det nær til sin Gud,
Han kom og retfærdighed skabte
og lærte os miskundheds bud.

Han kom for til frihed at føre
hver plaget og syndbunden træl,
Han kom for Guds vilje at gøre,
til døden udtømme sin sjæl.
Han kom for at hele det brudte,
forbinde og læge hvert sår,
Han kom til de arme forskudte,
Han kom med genløsningens år.

Han kom til de tusind, som græde,
med lindring og trøst i al nød,
Han kom med en fuldkommen glæde,
Han kom med en hvile så sød,
Han kom med en rigdom af nåde,
en fylde af sandhed og fred,
Han kom, og et liv uden måde
Han øste i sjælene ned.

Han kom for at løse og tjene
hver skabning, som fødtes på jord,
Han kom for at gøre os rene
og skænke os plads ved sit bord,
Han kom, og Han indtager stille
hvert hjerte, som bier i løn;
der åbner Han visdommens kilde,
Han kom og blev Menneskesøn!

*

Domprovsten på Færøerne har skrevet en afhandling om *den færøske enhedskultur*, hvori han gør gældende, at vækkelsesbevægelserne af det store flertal deroppe opleves som noget fremmed.

Nu behøver man efter min opfattelse ikke at skrive en lærd afhandling for at påvise, at frelse og genfødsel altid og overalt er noget helt fremmed for det store flertal.

Hvor evangeliet forkyndes i Ånd og kraft, fremkalder det et brud med det bestående. Det lader sig ikke indpasse i en enhedskultur med de mange uigenfødte.

Enhedskulturen bandt efter forfatterens mening færingerne sammen under folkekirkens vinger, og alle betragtede hinanden som kristne på barnedåbens grund.

Jeg læste et gulnet brev, som en mand i 1897 havde skrevet til sognepræsten og høfligt »tilladt sig at anmode sognepræsten om at slette ham som medlem af folkekirken«. Han anførte som begrundelse, at hans samvittighed forbød ham at godkende, at mennesker blev genfødt til et evigt liv i barnedåben.

Det var naturligvis et brud med den færøske enhedskultur, og det vakte megen opsigt dengang – ja, ikke blot opsigt, men også modstand og forfølgelse. Men tænk, om der ikke havde været sådanne mænd og kvinder, der vovede for samvittighedens skyld at bryde med det traditionelle – tænk, om enhedskulturen var forblevet uantastet af sandhedssøgere – tænk, om alt blot var forblevet ved det gamle! Hvilket tab – også for enhedskulturen! !

Nu er Brødrenes forsamlinger store og stærke og forfølges ikke mere. Er det en fordel eller en fare?

*

Det opbyggelige er aldrig stillestående. Det er heller ikke ubetinget behageligt for kødet. I tider med stormvejr og fare er det opbyggelige altid virksomt.

Det opbyggelige er blottet for det sødladne. Mennesker, der har stået prøve, er altid mere opbyggende end bøger om at stå prøve.

Jeg mødte mange sådanne på Færøerne. Brødrenes forsamlinger har den styrke, at de ledes af lægmænd, hvis åndelige lærdom ikke er tilegnet ved skrivebordet, men i livets ofte hårde skole.

Min hustru og jeg sender med disse linier vor varmeste tak til alle vore færøske venner, som atter gjorde dagene deroppe rige og uforglemmelige for os.

*

Spørgsmålet, om *hvornår Guds rige kommer*, stilles ofte i Det nye Testamente (Lukas 17,20 og 19,11, Ap. G. 1,6), og det er ikke mindre aktuelt i dag. Det er tydeligt, at der råder kaos på denne jord, og at politikerne famler i blinde. Hvornår kommer Guds rige?

Hvert minut dør mennesker af sult – men politikerne vedtager, at store dele af den danske landbrugsjord ikke må dyrkes, men skal lægges ud som brakjord.

Hvis man gennemgik lovgivningen her i landet de sidste 25 år, vil man få en stærk bekræftelse af, at uden Guds frygt er der ingen visdom.

Nu skal børnene i skolerne undervises i etik – men Guds ti bud lægges ikke til grund for undervisningen. Hvilken dårskab!

Alle kan se konsekvenserne af den »frihed«, man indførte, da man løsrev hjemmene, skolerne, kulturen og retsgrundlaget fra Gud og hans lov – men ingen vil ydmyge sig og sige: »Vi har syndet!«

Derfor vil det gå fra ondt til værre.

Der er sket en tarveliggørelse af tilværelsen, men den er sket lidt efter lidt, og

de fleste har vænnet sig til den. *Sproget* er blevet tarveligere, *omgangstonen* er blevet tarveligere, *kulturen* dyrker det tarvelige, og hvad *moralen* angår, er den behersket af tarveligheden på alt for mange områder.

Hvornår kommer Guds rige?

*

Før vi vender tilbage til dette spørgsmål, må vi spørge, om *kristenheden har stået tarveliggørelsen imod*, eller om den har accepteret den.

Er den uhyre aktivitet, der præger store dele af kristenheden, et bevis på, at her har man i hvert fald ikke lukket op for forfladigelsen, her tjener man Gud?

Eller er den snarere et bevis på, at her tager man det ikke så nøje med standarden, her er man »fulgt med tiden«?

Skal forfladigelsen og tarveliggørelsen ikke vinde frem, må våbnet imod den være *respekt for Gud*.

Respekt for Gud, hans standard, hans tanker, hans veje, hans virkemåde og virkemidler! Med andre ord sand *Gudsfrygt*.

Respekten for Gud giver sig udslag i, at man ikke byder Gud hvadsomhelst. Men hvor denne respekt er vejet for en populær opfattelse af Ham, tager man det ikke så nøje med, hvad man serverer i hans navn.

Respekten for Gud leder også til *respekt for mennesker*. Man er varsom med at byde mennesker hvadsomhelst.

*

Guds sag kan kun tjenes på Guds måde. Det burde vi have respekt for.

Hvis vi kalder vort arbejde for *Guds sag*, da bør vi se nøje til, at vi ikke handler på vor egen måde.

Når det drejer sig om *Guds sag*, er det aldeles afgørende, på hvilken måde og med hvilke midler den gøres kendt. Målet helliger ikke midlet i Guds sag, thi er midlet ikke helligt, svarende til Guds væsen, skader det Guds sag.

Reklame, rockmusik, store ord, overdrivelser, masseproduktion og massesuggestion tjener verdens sager, men skader Guds sag.

De giver jo verden det indtryk, at Guds sag ikke adskiller sig synderligt fra andre sager.

Det vidner om mangel på respekt for Gud og for mennesker, når man i Guds navn byder ham og menneskene disse ting.

*

Hvor de tages i brug, vidner det desværre

også om, at de kristne ikke har magtet at holde tarveliggørelsen og forfladigelsen fra livet.

Hvornår kommer Guds rige?

Vi kristne, som siger, vi tjener Guds rigssag og længes efter Herrens komme, bør lade Helligånden foretage en kritisk revision af hele vort liv og vor tjeneste – hvis resultatet bliver, at Helligånden ikke kan give sit ja og sin billigelse dertil, bør vi ydmyge os og vise Den Hellige respekt.

Thi Guds rige kommer, *når Menneskesønnen kommer*, og da vil det blive afsløret, om vi kan bestå for Ham, og om vort arbejde kan bestå, eller om det skal blive opbrændt.

Menneskesønnens herlighed på den dag er beskrevet i Johs. Åbenbaring, bl.a. i kap. 1,12-17. Det er Ham, vi skal møde!

Må vi gøre os rede!

*

Vigtigere og mere betydningsfuldt end alt andet, derunder alle politiske beslutninger, er, at *menigheden gør sig rede til at møde Ham*.

Den sande beredelse i hellighed og årvågenhed medfører ikke nogen svækkelse af tjenesten, tværtimod, kun således bliver tjenesten »effektiv« – kun sådan ønsker Herren den.

Den medfører ingen svækkelse af det, man kalder evangelisation – tværtimod!

Ganske vist vil menigheden, når den gør sig rede til at møde sin brudgom, aflægge alt det, der i verdens øjne er »effektivt« – alt det, der har tarveliggjort vidnesbyrdet – men jo hurtigere den giver afkald på alt sådant, des hurtigere kommer evangeliet ud til den fortabte verden på den måde, Herren vil og med hans kraft.

*

Når øksen er sløv og dens ægg ej hvæsses, må der lægges megen kraft i – men den dygtiges fortrin er visdom.

Sådan siger prædikereren (10,10).

Hvornår kommer Guds rige? Hvis øksen er sløv, tager det lang tid at gøre arbejdet færdigt, hvor megen kraft vi end lægger i slagene. Er øksen skarp og dens ægg hvæsset, bliver arbejdet hurtigt gjort.

Hvornår kommer Guds rige? Bibelen siger, at vi kan *fremskynde* Herrens dag – og altså også *forhale* den.

Må Herren give os nåde til at besinde os på, at Guds evangelium ikke kan overlades til menneskers tanker, ideer og metoder. Må han give os nåde og mod til at holde forfladigelsen af evangeliet borte i kærlighed til Herren og til den lidende og sukkende verden!

*

Hvem ved, om *bønnen* bliver (eller måske allerede er – ja, måske altid har været) *menighedens vigtigste arbejde*?

Det er tankevækkende, at Herren netop i lignelsen om enken og den uretfærdige dommer fremhæver bønnen som et udtryk for, om han finder troen, når han kommer igen (Lukas 18,1-8).

Bønnen føles af mange som det sværeste af alt arbejde for Guds sag.

Professor *Adolf Schlatter* skriver noget om bønnen, som jeg gerne vil videregive:

»Jesus binder *tjeneste* og *bøn* sammen i en ubrydelig enhed. Os ligger det nærmere at forbinde *nøden* og bønnen til en enhed, så vi henter stoffet til vore bønner fra vor egen nød og nøden omkring os. Det er naturligtvis ikke forkert, så sandt den bøn, der udspringer af smerten, står under Guds faderlige godhed og barmhjertighed.

Nu taler Jesus imidlertid om at bede i *hans navn*, d.v.s. at denne bøn (disse bønner) har deres rod i *ham* og i *den tjeneste, han vil have udført efter sin vilje*.

Når disciplene *talte* (forkyndte) i Jesu navn, kom de ikke med deres egne ord, men med hans. Når de *virkede* i Jesu navn, trådte de ikke frem, som om de gode gave og rige velsignelser, de bragte til andre, var deres egne, men de rettede alles blik imod Jesus, *i hvis navn de handlede, og med hvis gode gaver de var kommet*.

Som de talte og handlede i Jesu navn, således bad de også.

Ja, deres tale, deres gerninger og deres bøn udgjorde en enhed. Virksomhed uden bøn er en selvsk optræden og derfor synd. De var Jesu trælle og ville kun gøre *hans vilje, som han ønskede den udført*. Derfor bad de – også fordi det, Jesus vil, overstiger den menneskelige formåen og kun lykkes, når Herren selv gør det igennem sine tjenere.

Jesus skænker os bønnen. Den bøn, der bedes i hans navn, har hans løfte om, at vi vil få, hvad vi beder om. Denne forjættelse er ubegrænset. Lad os derfor af ham lære, hvad det er at bede *i hans navn!*«

*

Jeg skrev, at bøn måske er menighedens vigtigste opgave – men den læres bedst af hver enkelt inde i hans/hendes lønkammer dag efter dag!

Hvis bøn er vor vigtigste opgave, kan det ikke overraske os, at der bliver sat kraftigt ind på at hindre os i at bede.

Jeg minder atter om *Bønnevagten for Danmark* som en praktisk hjælp i bønnens

skolegang (se august-nummeret).

De største løfter er knyttet til bøn i Jesu navn. Må Herren forbarme sig over os og skænke os nåde til ikke at forsømme, hvad der er forbundet med de mægtigste forjættelser! Må Han finde troen på jorden, når Han kommer igen!

*

Når kristne taler om deres forsamling, siger de ofte, at »det er ikke, som vi gerne ville have det, men de unge gør et godt stykke arbejde!« Det har jeg hørt, ikke en, men flere gange.

Enhver, der siger sådan, ved inderst inde, at han accepterer noget, som han kun accepterer i mangel af det, Guds Ånd ville skænke, hvis Han fik lov til at komme til orde.

»Et godt stykke arbejde« – hvad er det? Der er næppe nogen, der vil sige om Herrens tjenere, som vi kender dem fra Guds ord, at de gjorde et godt stykke arbejde.

Vil nogen sige om *Abraham*, at han gjorde et godt stykke arbejde for Gud?

Vil nogen sige det om *Moses* – om *Josua* – om *David* – om *profeterne* – vil nogen tale sådan om Herrens tjenere i Det nye Testamente – vil nogen sige sådan om *vor Herre Jesus*?

Jeg er vis på, at de allerfleste gerne vil være med til at gøre et godt stykke arbejde i forsamlingen. Det ligger jo helt på linie med den menneskelige trang til at udrette noget. Her kan min virke-trang og min lyst til at »være med« komme til udfoldelse.

Jo, de allerfleste vil gerne være med til »et godt stykke arbejde«, thi det er noget, der kan forstås. Det kræver måske noget af mig, men et godt stykke arbejde er ikke noget, jeg bæver for, især ikke når vi er flere om det eller endda mange om det.

Et godt stykke arbejde – det appellerer til al ungdommelig virke-trang og gå-på-mod.

Men et godt stykke arbejde ligger kun i det *relative* – thi godt kan bøjes i *bedre* og *bedst*!

Er der ingen, der bæver for, om et godt stykke arbejde ikke kunne være bedre?

Er der ingen, der bæver for, om vor ophøjede Frelser sådan uden videre lader sit navn og tjenesten i det navn trække ned i det relative? Er et godt stykke arbejde hvad han sætter sine udvalgte til?

*

Man kan sige om *Marta*, at hun gjorde et godt stykke arbejde for Herren. Hun gik så vidt, at hun omtalte sit arbejde som *arbejdet*! »Bryder du dig ikke om, at min søster har ladet mig ene om *arbejdet*?«

Jo, det var et godt stykke arbejde, *Marta* udførte, men Herren accepterer ikke det relative. Hvad der er født af kødet, er kød. Det gælder også et godt stykke arbejde for Herren – og det hjælper ikke, at man beder Herren om at velsigne det.

Det hjælper heller ikke, at man berømmer *Marta* eller de unge, fordi de gør »et godt stykke arbejde«. Man risikerer snarere at skade dem.

Vi skal naturligvis ikke dømme dem – men som Herren gav sig tid til at opfostre sine disciple og hele tiden indskærpede dem, at deres tanker og veje ikke var hans, således er det vor opgave i denne forfladigede tid at hjælpe de unge, der vil lade sig hjælpe, til at forstå, at tjeneste for Herren ikke består i at udføre et godt stykke arbejde, men i at følge Ham.

Den *skulte* tjeneste er den afgørende – og ingen vil formentlig kalde den tjeneste, der sker i lønkammeret, eller den uopsigtsvækkende tjeneste, der består i at være tro på sin arbejdsplads, eller den tjeneste, der består i at udskille sig fra verden, eller den tjeneste, der består i at ydmyge sig og tage den nederste plads, for et godt stykke arbejde!

De mange oprigtige unge behøver mere end alt andet, at *Skrifterne bliver opladt* for dem, så de gribes af Kristus selv.

En bøn, som ofte bliver lagt mig på hjerte, når jeg tænker på disse dyrebare unge, er denne: »Giv dem øren at høre med!«

*

Gjorde *den fattige enke* et godt stykke arbejde for Herren? Mon ikke kollektoptællerne ville sige: »Den enøre kunne vi godt undvære! Gid vi havde flere af de rige, de gør et godt stykke arbejde for Herrens sag!«

Et godt stykke arbejde passer til menneskers tanker om, hvad der er godt for Herrens sag – men de er forkerte.

Lydighed imod Herren svarer til, hvad der stemmer med Guds tanker – men lydighed fører ikke ubetinget til det, der i menneskelig bedømmelse fører til fremgang og »resultater!«

*

Hvis menighederne lader »et godt stykke arbejde« være bestemmende for deres virke, vil de synke mere og mere. De vil ganske miste kraften til at stå tidens ånd imod. De vil blive menneskelige foretagender. Åbenbaringens Ånd vil forsvinde. Det vil ikke ske på een gang, men gradvist – umærkeligt for menighederne

selv, thi der udføres jo »et godt stykke arbejde!«

*

Det alvorligste er, at kendskabet til Gud vil aftage mere og mere. Han vil ikke være *dommens* Gud, thi der udføres jo et godt stykke arbejde, og det må han være glad for. Derfor vil han heller ikke være *nådens* Gud, skønt man hele tiden påberåber sig hans nåde. Han vil blive forvandlet til den venlige Gud – men denne venlighed vil man omtale som kærlighed – Guds frygten vil relativiseres og synke ned til sentimentalitet.

Denne udvikling er tydelig at iagttage. Ingen frygter den. Jeg mener: næsten ingen.

De få, der frygter den, anses for ukærlige og dømmende.

Må Herren i sin dybe barmhjertighed se til vore hjerter, at intet gran af farisæisme sniger sig ind, men at vi ved hans dom og nåde forbliver sandheden tro i kærlighed og til det sidste trofast gør hans gerninger (*Åbenb. 2,26*)!

Forskellen mellem et godt stykke arbejde og *hans* gerninger er absolut!

*

Sandheden er, at kristenheden, hvortil vi hører, befinder sig i en *dyb åndelig krise*, idet forfladigelsen af det hellige evangelium har vundet overhånd i evangeliske kredse og nu baner vej for forførelserne. Guds frygten svækkes dag for dag med den følge, at forkyndelsen bliver banal og sentimental uden Åndskraft og myndighed.

Vi er alle i fare for at påvirkes heraf, så vor evne til at skelne Hyrdens røst fra alle de andre røster, der påstår, at de også forkynnder evangeliet, svækkes. Lad os bønfalde Gud om, at Han uafladeligt møder os gennem sit mægtige ord med sine domme og sin stærke nåde!

Selvforsvar, undskyldninger og bortforklaringer, der ikke vil modtage Guds domme, stænger døren for Hans befriende nåde. Kun gennem Guds strengthed kan kristenheden fornyes i Hans nåde. Forøget aktivitet og nye påfund gør ondt værre.

Ja, blot dette af fortsætte uden at lade *dommens* Gud komme til orde, fører længere og længere bort fra Herrens væsen og veje.

Der synes ikke at være mange, der vil erkende dette og drage konsekvenserne heraf. Det forekommer flertallet for radikalt. Og der gøres jo et »godt stykke arbejde!«

*

Nå vi taler om Guds strengthed, falder Hans lys først og fremmest over *os selv*. Hvem kan bestå? Hvem af os har ikke urene læber? Hvem har ikke svigtet? Hvem har ikke forpasset det gunstige og belejlige øjeblik? Har nogen af os, når vi er alene med Gud foran Hans trone, andet at fremføre end: »Gud, vær mig synder nådig«?

Jo, der er en bøn, Han selv lader os fremstamme: »Hvad vil du, Herre, jeg skal gøre?«

Troen er jo lydighed. Troen omspæn-

der hele vor vilje og bringer den over på Guds side i konkrete lydighedshandlinger.

*

Løgneren får mere og mere magt i kristenheden. Jeg er selv faldet for fristelsen til at fremstille mig selv, min læsning, vore stævner i et usandt positivt lys og kan ikke sige andet end: »Gud, vær mig løgner nådig!« Jeg har alt for ofte sagt både-og i stedet for at være konsekvent sanddru. Menneskefrygt har fået mig til at vige

uden om sandheden. Bag alt dette ligger æresygen – thi sandheden fører ikke ære fra mennesker med sig.

Men troen og løgneren er dødsfjender. Enten sejrer troen over løgneren, eller også invaliderer løgneren troen og gør den til en svækling.

Løgneren må dø, hvis troen skal sejre – løgneren er mit og dit gamle menneske!

Lad os være skånselsløse imod løgneren, hvor ondt det end gør i gamle Adam!

Ellers går vi under i forfladigelsen.